

Możliwości finansowania podmiotów ekonomii społecznej

Dr Irena Herbst

patronat medialny:

Polska Filharmonia Bałtycka
im. Fryderyka Chopina w Gdańsku

Konferencja zorganizowana na zlecenie Fundacji Fundusz Współpracy ze środków EFS w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL

Dlaczego wspierać ekonomię społeczną

- O poziomie życia społeczeństw decyduje nie tylko kapitał fizyczny, ale także kapitał ludzki i społeczny
- O jakości życia społeczeństw decyduje nie tylko przeciętny dochód, ale stopień partycypacji obywateli w życiu gospodarczym i społecznym, zaangażowanie obywatelskie, poziom spójności społeczeństw
- Cechą ekonomii społecznej jest harmonijne połączenie celów ekonomicznych i społecznych. W skali makro oznacza to rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.
- Rozwój ten nie jest możliwy bez dostępu podmiotów ES do kapitału fizycznego.

Podmioty ekonomii społecznej.

Definicja

- Prymat celu społecznego nad ekonomicznym
- Sprawność działania podmiotów ES   korzystność, skuteczność, efektywność
- Sprawność działania podmiotów MSP   efektywność, skuteczność, korzystność

Uwarunkowania ekonomiczne.

- Zasada non profit (not for profit) pozbawia podmioty ekonomii społecznej możliwości korzystania z instrumentów zwiększających ich kapitalizację realizowaną na zasadach rynkowych. Podstawowym sposobem pozyskiwania finansowania jest korzystanie z instrumentów dłużnych.
- Kredyt bankowy jest mało dostępny dla MSP; ze względu na prymat celu społecznego nad ekonomicznym – dla przedsiębiorstw społecznych w zasadzie nie bywa dostępny w ogóle.
- Źródła finansowania (kapitalizacji) instytucji ułatwiającym podmiotom ekonomii społecznej dostęp do kapitału poszukiwać trzeba przede wszystkim po stronie publicznej.

Uwarunkowania organizacyjne

- Stosowane przez instytucje finansowe mierniki ocen (sprawność działania) opisują nie tyle wartość podmiotu realizującego przedsięwzięcia społeczne ile poziom (i efektywność) realizowanej przez niego działalności gospodarczej.
- Istnieje pilna konieczność stworzenia względnie jednolitych standardów oceny sprawności działania podmiotów ekonomii społecznej, umożliwiająca ocenę ich wartości a co za tym idzie, ich wiarygodności wywiązywania się z podejmowanych zobowiązań.
- Niezależnie od powyższego, rozwiązań szukać należy nie tylko i nie tyle w efektywnym systemie dotacji ale przede wszystkim w instrumentach dłużnych, w tym przede wszystkim poręczeniowych.

Możliwości korzystania podmiotów ES z istniejących na rynku instrumentów finansowych

- Żaden z używanych w Polsce instrumentów finansowych a także żadne z rozwiązań instytucjonalno-prawnych ułatwiających dostęp do kapitału, nie respektują specyfiki przedsięwzięć społecznych.
- Nie wydaje się racjonalne dofinansowywanie istniejących funduszy – poprzez zwiększanie ich kapitału – bowiem rynkowy cel ich działania zasadniczo ogranicza obsługę podmiotów ES.
- Rozwiązaniem mogłoby być uruchomienie dodatkowego, odrębnego wsparcia ze środków publicznych, przeznaczonego dla całego zbioru przedsięwzięć społecznych i realizowanego drogą zlecenia istniejącym funduszom świadczenia usług pożyczania (poręczania), na warunkach określonych umową z gestorem środków publicznych przeznaczanych na ten cel. **Dobierać należy inne instrumenty i inne rozwiązania instytucjonalne dla przedsięwzięć społecznych, inne dla przedsiębiorstw społecznych (przedsięwzięcia społeczne organizowane w formie działalności gospodarczej).**

Propozycje rozwiązań systemowych (1)

- Świadczenie usług przez instytucje finansowe na rzecz podmiotów ekonomii społecznej jest nie tylko potrzebne ale i możliwe. Rozwiązań poszukiwać należy nie tyle i nie tylko w uruchomieniu odrębnego systemu instytucji świadczących usługi finansowe dla podmiotów ES lecz **w stworzeniu efektywnego systemu zasilającego** podmioty ekonomii społecznej **w środki finansowe**.
- **Stała interwencja publiczna jest niezbędna w każdym przypadku** – czy stworzymy odrębny system instytucji finansowych świadczących usługi dla podmiotów ekonomii społecznej czy też będziemy do tego celu wykorzystywać istniejący już system funduszy. Najbardziej korzystnym rozwiązaniem wydaje się być równoległe funkcjonowanie obu systemów, powiązanych ze sobą współpracą tworzących go instytucji.
- Przy braku systemowego mechanizmu zasilania kapitałowego, ich zasięg oddziaływania na rozwój całego sektora będzie znikomy – tak jak to ma miejsce obecnie.

Propozycje rozwiązań systemowych (2)

- Wprowadzenie ustawowego obowiązku przeznaczania 1% CIT na finansowanie działalności podmiotów ekonomii społecznej działających w formie przedsiębiorstwa społecznego, (fundacji, stowarzyszenia itp.), a więc organizacji, które dla realizacji celu społecznego prowadzą działalność gospodarczą i których statut określa cel działania jako *non profit, not for profit*.
- *Płatnik CIT-u ma prawo samodzielnie wskazać podmiot, któremu chce przekazać 1% swoich podatków, ale nie musi tego czynić. „Nie adresowane” środki wpływają do budżetu państwa i są tam składane na odrębnym rachunku.*
- *Zebrane środki są przekazywane na specjalnie utworzony fundusz - **Fundusz Przedsiębiorczości Społecznej**. Jego zadania powinny być analogiczne do zadań realizowanych przez BGK i PARP – w tym przypadku byłoby to wspieranie funduszy pożyczkowych i poręczeniowych w świadczeniu usług podmiotom ekonomii społecznej prowadzącym działalność gospodarczą.*

Propozycje rozwiązań systemowych (3)

- Analogicznie jak w propozycji dot.1% CIT, nie „adresowane” przez podatników środki 1% PIT przekazywane byłyby do funkcjonującego od 2004 r. **Funduszu Inicjatyw Obywatelskich**.
- Podstawowa różnica między FPS i FIO polegałaby na ukierunkowaniu swoich działań na odmienną grupę beneficjentów.
FPS – **na wspieranie kapitałowe instytucji finansowych** udostępniających przedsiębiorcom społecznym finansowanie ich działalności ;
FIO – **na wspieranie konkretnych projektów przedsięwzięć społecznych** sensu stricte – tzn. nie realizowanych w formie działalności gospodarczej.

Propozycje rozwiązań systemowych (4)

- **Środki FPS** - powinny w pierwszym rzędzie być przekazywane na kapitał funduszy poręczeniowych i pożyczkowych, utworzonych dla obsługi sektora przedsiębiorstw społecznych lub też powierzane funduszom obsługującym MSP w oparciu o umowę zlecającą obsługę finansowania przedsiębiorstw społecznych(na rzecz i w imieniu FPS) na warunkach z Funduszem uzgodnionych.
- **Środki FIO** - powinny być w pierwszym rzędzie przeznaczane na dwa typy działań: dofinansowanie konkretnych projektów(przedsiębiorstw) – dotacja, na kapitał specjalnie tworzonych instytucji oraz dotacyjno- pożyczkowych, na wzór angielskiego Adventure Capital Fund. Środki te mogłyby być przeznaczane na konkretne programy rządowe typu 50+ czy Pierwsza Praca.
- **Obydwa fundusze – FPS i FIO powinny część swoich środków przeznaczać na tworzenie infrastruktury doradczej** – bądź to przez tworzenie odrębnych instytucji, bądź – rozwiązanie zalecane – **finansowanie tej działalności w istniejących (współtworzonych) funduszach.**